

Bones pràctiques de Responsabilitat Social de les Empreses d'Igualada

MUSEU DE LA PELL D'IGUALADA I COMARCAL DE L'ANOIA

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Sector d'activitat:
Cultural

Activitat de l'empresa:
Museística

Nre. Treballadors/es:
3 tècnics superiors (inclou el
director), 3 auxiliars de museu,
4 conserges a jornada parcial.

Altres marques:

Pàgina web:
<http://www.igualada.cat/>
<http://www.mnactec.cat/>

Adreça i contacte:
Dr. Joan Mercader, s/n
08700 Igualada (Anoia)
Tel. i fax. 93 804 67 52

Descripció de l'empresa

El Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia és un museu que combina dos àmbits, temàtiques i temporalitats d'exposició:

1. D'una banda, l'exposició permanent sobre la temàtica de la pell, que és referència a tot Catalunya;
2. i de l'altra, activitats i exposicions temporals sobre temàtiques d'àmbit local, com la història industrial i econòmica d'Igualada i de la comarca de l'Anoia,

El Museu de la Pell es caracteritza per la seva dinàmica i compromís amb la generació de coneixement i recursos pedagògics amb un marcat tarannà integrador de la història i l'actualitat socioeconòmica de l'entorn.

Es tracta d'un museu registrat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Disposa de dos espais expositius: la part principal del museu, Cal Boyer, on es conserven dues naus i una xemeneia d'una antiga fàbrica tèxtil del s.XIX; i Cal Granotes, una antiga adoberia de finals del s.XVIII.

El Museu es caracteritza pel seu alt compromís amb el territori, el patrimoni, el sector industrial, la cultura i l'educació.

El museu depèn organitzativament de l'Institut Municipal de Cultura de l'Ajuntament d'Igualada. En els darrers quatre anys, el museu ha experimentat un gir en la seva gestió, treballant per a la confecció d'un nou Pla Director que dinamitzi l'equipament i l'apropi a la ciutat, a la comunitat educativa i empresarial de la comarca, treballant amb objectius compartits amb altres entitats i institucions.

En els últims anys, s'ha realitzat un esforç important per catalogar amb major rigor la col·lecció del Museu, que compta amb més de 15.000 objectes. Gràcies a aquest esforç científic i a la dinamització cultural i comercial, el Museu ha passat de rebre 24.000 visites l'any 2008 a més de 62.000 l'any 2012.

Compromís amb el patrimoni industrial

El Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia té la voluntat de

El Museu ajuda a l'acció comercial del sector de la pell: posa en valor la seva experiència i la projecta cap al futur

recuperar i posar en valor el paisatge industrial de la ciutat. Es visualitza com un agent de promoció del patrimoni i la història industrial, actuant com a currículum històric del sector tèxtil i de la pell, potenciant-ne la seva imatge, el seu llegat i tradició.

Alhora, el Museu vol convertir-se en un actor important en la promoció econòmica de la ciutat, identificant i posant en valor l'experiència de les empreses igualadines per tal de projectar-les cap al futur. Amb aquest objectiu, el Museu és escenari de trobades, reunions de negocis –inclús dinars– i amfitrió en jornades internacionals del sector tèxtil i de la pell; el que es pot identificar com una bona pràctica en l'àmbit de la col·laboració públic-privada.

El Museu mostra, a través de la història, la capacitat productiva del sector tèxtil i de la pell, que en ocasions ha servit per tancar tractes comercials importants. Contribueix a donar veracitat a la història industrial i ajuda a l'acció comercial del sector.

Però el compromís del Museu amb la recuperació i valorització del paisatge industrial va més enllà de la ciutat d'Igualada. El Museu forma part dels 24 museus temàtics del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (mNACTEC), del qual forma part de la secretaria tècnica. Està qualificat amb el títol honorífic de museu-secció, que el converteixen en un dels sis museus annexes al mNACTEC.

El Museu impulsa el turisme industrial català a través de la Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya que aplega disset municipis amb patrimoni industrial, i forma part de la seva direcció col·legiada. Es valora positivament aquest treball continu en xarxa que ja comença a donar fruits, com posa de manifest la central de reserves de visites que comparteixen els museus adherits.

Seguint en el terreny de les aliances i el paper actiu en la promoció del patrimoni industrial, el Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia lidera la Xarxa d'Adoberies Històriques de Catalunya, representada per cinc capitals de comarca catalanes. S'han organitzat diverses jornades molt tècniques sobre novetats en el camp de l'arqueologia a nivell europeu, deixant petjada d'una activitat científica rigorosa que avala el prestigi del Museu.

Compromís amb la comunitat

Albert Tulleuda (Director) reflexiona sobre el paper que el Museu vol exercir en la ciutat *“Com es pot ajudar des d'un museu a la ciutat d'Igualada? Doncs oferint a cada grup d'interès allò que necessita, i per detectar-ho parlem amb ells d'igual a igual: amb les escoles, amb promoció econòmica, amb els empresaris...”*

Igualada compta amb una barriada industrial històrica, el Rec, que malgrat la seva degradació i la gradual desaparició d'empreses, està en procés de transformació. El Museu se sent part fonamental

d'aquesta comunitat, d'aquest sentiment de pertinença al Rec i al seu patrimoni. Defensen la visió del paisatge industrial en el seu conjunt, és a dir, entenent que el barri del Rec té sentit en el seu conjunt com a patrimoni històric industrial molt representatiu de la Catalunya del segle XIX.

Aquest interès es materialitza en la col·laboració activa amb dues associacions d'impuls del barri: l'associació Amics del Rec i l'associació La Bastida, ja sigui cedint espais del Museu o coorganitzant activitats. Amb la primera, s'alineen en la defensa més urbanista i patrimonialista del Rec. Amb la segona, col·laboren en activitats i actes culturals (concerts, artesanía, poesia...). El director del museu està convençut que aquestes accions han contribuït a millorar la imatge dels igualadins vers el barri.

D'altra banda, una de les activitats amb més ressò al barri és el *Rec Stores*, un dels certàmens de moda més importants de Catalunya. El Museu lloga part de l'espai mentre dura l'esdeveniment a les empreses participants.

En el terreny de les aliances, es manté una estreta relació entre el Museu i el Gremi de Blanquers d'Igualada, que durant l'exercici 2012 va viure un increment de la xifra de negoci de les empreses associades. El Museu ha contribuït a la promoció del sector.

Una altra mostra de compromís i suport al clúster industrial tèxtil i de la pell és l'aportació que el museu ha realitzat al Pla de promoció del tèxtil, *Igualada Fashion Backstage* que ha promogut l'Ajuntament i l'associació d'empresaris del sector, la Fagepi. El Museu ha proposat que s'inclouï en el Pla una exposició del sector que sembla que tirarà endavant en forma d'exposició semi-permanent en una de les naus que s'estan rehabilitant al Rec. Conjuntament amb l'Arxiu Municipal, s'ha realitzat una recapitulació de la Història industrial d'Igualada especialment pel que fa al gènere de punt. I finalment, en el marc de l'acord, també estan previstos uns esmorzars amb antics comercials i publicistes l'època daurada per recopilar i utilitzar el passat per al reconeixement del sector, facilitant i motivant als investigadors a realitzar algun estudi en profunditat, per exemple sobre el gènere de punt. Aquestes accions són un exemple més de la pro-activitat del Museu en la integració a l'entorn i contribució al desenvolupament socioeconòmic de la societat igualadina.

Donada la poca capacitat de contribuir amb recursos econòmics, el compromís del Museu amb la comunitat explora altres tipus d'aportacions: les infraestructures, el coneixement, la cultura, i el caràcter institucional. No són poques vegades les que els espais de Cal Boyer han tingut una funció d'àgora, d'espai de debats i de trobada d'entitats, administracions i altres institucions entorn temàtiques interès social i cultural.

El Museu participa activament a les festes locals, esdeveniments i fires, obrint-se i alhora integrant-se a la ciutat i al teixit social i cultural.

El Museu també visualitza el seu compromís amb la comarca prioritzant la compra de productes i serveis a proveïdors locals en la mesura del possible, el preu no és un impediment. És una mostra més de com el museu confia en la ciutat i en el seu teixit empresarial, amb un marcat valor d'arrelament.

Mereix especial atenció com a acció de compromís amb la societat l'acord amb el Departament de Justícia per a la restitució social de petites faltes. En els darrers dos anys, deu persones han desenvolupat tasques de jardineria, trasllat de peces i altre suport a l'activitat del museu. Se senten molt orgullosos d'aquesta mesura que s'adiu amb l'obertura del museu a la comunitat.

També cal destacar que la col·lecció permanent del Museu és completament accessible a les persones amb mobilitat reduïda.

Compromís amb la cultura i l'educació

En una altre àmbit de bones pràctiques vers la comunitat, destaca el gran interès per promoure activitats culturals i educatives de diversa índole. Comparteix objectius amb altres museus i entitats educatives i culturals de la ciutat.

Una de les línies principals d'actuació són les activitats educatives i divulgatives, un dels grans interessos manifestats pel Museu. Hi ha una estreta col·laboració amb el Centre de Recursos Pedagògics de l'Anoia a l'hora de plantejar temàtiques, exposicions temporals i recursos per les escoles. El director del Museu no dubta a l'hora de prioritzar complicitats amb la comunitat educativa. A banda de les activitats conjuntes, destaquen sessions de fons museístics i petites col·leccions com a recursos per a les escoles.

En col·laboració amb el Museu del Traginer realitzen activitats per a les escoles on s'inclouen l'activitat "Pugem al carro", que consisteix en una passejada en un dels carros que exposa el museu veí.

Un exemple de la diversitat temàtica del Museu i de suport a la comunitat educativa són els tallers que estan desenvolupant sobre consum responsable, que inclou la identificació dels etiquetatges, certificacions i garanties de qualitat. Un cas de bona pràctica per partida doble.

Per a la realització dels tallers, el Museu ha prioritzat la contractació de proveïdors socials i del territori. Actualment té un acord amb la Fundació Atlas, fundació sociocultural d'Igualada, per a la dinamització dels talleristes, acord que es valora molt positivament. El Museu ha promogut la formació sobre el guiatge a museus, ajudant a especialitzar els professionals de la Fundació.

Els tallers sobre consum responsable són un exemple del compromís del Museu amb l'educació i la sostenibilitat.

La internacionalització del Museu forma part del compromís amb la cultura, com també amb la projecció del país al món. El Museu ha apostat per l'accessibilitat idiomàtica generant plafons explicatius dels continguts en 3 llengües: català, castellà, anglès. Als catàlegs i al web també s'hi suma el francès. En conveni amb l'Escola Oficial d'Idiomes d'Igualada s'ha donat un servei de guiatge amb idiomes diferents als exposats, en xinès i en alemany.

Les nits dels museus, en el marc del Dia Internacional dels Museus, és una altra iniciativa de promoció de la cultura i el patrimoni a la qual el Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia no ha volgut faltar i on col·labora també amb el Museu del Traginer.

Compromís ambiental

L'adaptació del Museu com a espai públic té més de vint anys. Aquest fet i en tractar-se d'un espai museogràfic amb unes necessitats de conservació molt exigents, dificulta la realització d'actuacions destinades a minimitzar l'impacte ambiental del Museu. Es fa molt difícil conciliar en uns mateixos nivells la temperatura i la humitat, i per aquest motiu s'han hagut de conservar algunes peces originals en llocs més adequats, exposant el Museu les seves rèpliques.

Són molt conscients, doncs, de les dificultats i mancances que tenen en aspectes com ara la il·luminació o la climatització, entre d'altres. La gestió de les vastes infraestructures del Museu depèn en gran mesura dels pressupostos públics i, per tant, de les prioritats de govern en un context de contenció de la despesa pública.

Tant la direcció del Museu, com l'Institut Municipal de Cultura, són conscients que es poden fer moltes millores en l'àmbit ambiental, sobretot en l'optimització energètica. Han detectat diferents mesures a dur a terme, disposant de dos estudis de millora en aquest sentit, un d'ells recent. Les millores, però, es van produint al ritme que permeten els pressupostos.

No obstant, conscients que cal caminar cap a un estalvi i racionalitat energètica, han pres algunes mesures que representen petites bones pràctiques que reforcen la mirada cap als objectius ambientals anhelats, com per exemple:

En l'espai d'exposició fixa només s'obren els llums quan arriben visitants, i existeix un pla per anar renovant la il·luminació amb bombetes de baix consum, fets que han reduït sensiblement els nivells de consum i, per tant, les emissions de CO₂ i l'impacte ambiental. L'anàlisi de les factures i dels consums de l'electricitat ha motivat el canvi en la tarifació, aprofitant més la tarifa nocturna, incorporant temporitzadors als aparells de calefacció de manera que treballin de nit, doncs la calor es manté al llarg del dia.

A l'edifici de Cal Granotes, han aprofitat que la majoria de visites són guiades i duren poc més d'una hora per mantenir una temperatura permanent de 16°C a l'hivern, així s'aprofita que els visitants venen abrigats del carrer i no cal que es treguin l'abric.

En quant a la gestió dels residus predomina un hàbit, estès en tot el personal, de separació i reciclatge de les deixalles, malgrat no disposar d'un protocol establert.

Compromisos laborals

El Museu compta amb un equip de treball integrat al cos de personal laboral de l'Administració local, de manera que la política laboral ve marcada per l'Ajuntament d'Igualada, la mateixa que s'aplica a altres àrees municipals.

En els darrers anys l'efecte de la crisi ha repercutit en la reducció del nombre de professionals designats a aquest equipament. Actualment, el museu compta amb tres tècnics superiors (inclòs el director), tres auxiliars de museu i quatre conserges a temps parcial.

Tot i que el Museu té limitada la seva política laboral per les línies marcades des de l'Ajuntament, progressivament es van identificant accions de millora destinades a motivar i implicar al personal en el funcionament del Museu. Segurament aquestes accions han ajudat a aconseguir una alta estabilitat de la plantilla al llarg dels anys.

Algunes de les bones pràctiques identificades són:

Es potencia el funcionament per àrees de treball: el que facilita la implicació de cada persona en la seva àrea de responsabilitat.

Cada persona té una alta autonomia en el seu àmbit de treball, el que facilita la consolidació d'un bon clima de treball i al desenvolupament personal.

S'ha començat a treballar un protocol de processos, tot i que el director veu necessari disposar d'un pla d'acollida del treballador del Museu i algun document que ajudi a definir i protocol·litzar més l'àmbit d'intervenció del personal del Museu.

S'han reorganitzat el horaris de visita de Cal Granotes per tal de racionalitzar temps i horaris de dedicació del personal.

El personal laboral compta amb els plusos econòmics de disponibilitat i de cap de setmana. En línies generals, s'intenta no realitzar més hores extraordinàries de les necessàries, i en cas de produir-se, aquestes són compensades en hores de lliure disposició.

Es realitza formació de forma permanent en guiatge de museus, bàsicament la que proposa la Direcció General del Patrimoni Cultural

	de la Generalitat de Catalunya, també se n'ha fet en guiatge de persones amb discapacitat visual.
<p><i>Gràcies al seu rigor científic i a l'esforç realitzat per estar presents en diferents fòrums, el Museu ha aconseguit establir convenis de col·laboració i de pràctiques acadèmiques amb diverses universitats i escoles d'art i restauració</i></p>	<p>Bon govern i compromisos amb la qualitat</p> <p>Per a qualsevol equipament museístic és imprescindible mantenir una bona relació amb la comunitat científica, de manera que es pugui promoure la transferència de coneixements. Gràcies al seu rigor científic i a l'esforç realitzat per estar presents en diferents fòrums, el Museu ha aconseguit establir convenis de col·laboració i de pràctiques acadèmiques amb diverses universitats i escoles d'art i restauració.</p> <p>Recentment, un conveni amb l'escola de fotografia ha permès avançar en la catalogació del fons museístic amb fotografies de molt alta qualitat.</p> <p>En aquesta línia i en col·laboració amb l'Escola Municipal d'Art, Disseny i Artesania, dues persones han pogut realitzar les seves pràctiques de treball amb cuir al Museu, aprenent a restaurar-lo, catalogar les peces, col·locar-les expositivament. A més, també han après a realitzar una campanya de divulgació dels objectes de pell per a les escoles i idear-ne recursos per a la comunitat educativa.</p> <p>També s'ha treballat estretament amb l'Observatori del Paisatge de Catalunya en l'elaboració d'un tríptic de promoció del paisatge i el patrimoni industrial, enllaçant amb els valors de conscienciació i sensibilització respecte al paisatge, la seva evolució, les seves funcions i la seva transformació.</p> <p>En el bon govern de la institució destaquen alguns compromisos amb la qualitat. En primer terme, i a rel del canvi d'orientació estratègica del Museu, s'està seguint una planificació de qualitat per arribar a la Certificació SICTED (Sistema Integral de Calidad Turística En Destinos) i poder gaudir del distintiu de compromís de qualitat turística i de la millora contínua.</p> <p>Mentre realitza aquest camí a nivell metodològic, el museu realitza petites accions per millorar la qualitat dels seus serveis principalment vers els visitants. D'una banda, disposa d'una visible bústia de suggeriments a la recepció de l'edifici principal i entrada a les exposicions destinada a recollir l'opinió del públic en general. De l'altra, realitza enquestes de satisfacció dels tallers per a grups i escoles, destinada al personal docent que acompanya els escolars.</p> <p>En col·laboració amb l'associació cultural La Bastida s'està treballant per a l'elaboració d'audioguies que facilitin el seguiment, comprensió i ampliació de continguts per als visitants del Museu. De moment s'han fet proves amb mecanismes no professionals (reproductors de mp3) que no acaben de convèncer, doncs no es disposa de suficients recursos per equipar-se amb dispositius d'alta gamma.</p>

Conclusions

- Museu visualitza i ajuda a posar al mapa la ciutat, la comarca, el paisatge i patrimoni
- Suport clúster industrial tèxtil – pell. Compromís amb la promoció econòmica
- Museu obert a la ciutat, a la societat, integració i defensa del Rec
- Ànima social, cultural i educativa
- Alta dinàmica relacional amb entitats similars: implicació en xarxes...

*Aquesta fitxa ha estat elaborada en data de juny de 2013 per Vector 5, Excel·lència i Sostenibilitat a partir de l'entrevista realitzada amb Albert Tulleuda i validada per l'empresa. La fitxa reflecteix informacions aportades per l'empresa i ha estat validada per aquesta. En aquest procés també s'han identificat aspectes subjecte de millora, i s'està acompanyant l'empresa per tal d'abordar-los. L'elaboració de les fitxes d'RSE s'emmarca en el projecte Destinacions Turístiques Socialment Responsables impulsat per la **Fundació Pro-Penedès** i la col·laboració de l'Ajuntament d'Igualada. Aquest projecte està subvencionat pel SOC i el Fons Social Europeu, d'acord amb el Programa d'Ajuts a projectes Innovadors i Experimentals, regulat per l'Ordre EMO/312/2012.*